

Vendim nr. 21 datë 03.02.2023

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Fiona Papajorgji,	Kryesuese
Holta Zaçaj,	Anëtare
Sonila Bejtja,	Anëtare

në datën 03.02.2023 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 10 (M) 2022 të Regjistrit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **ALEKSADËR SALLAKU, EVARISTO MARASHI**

OBJEKTI: **Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-950, datë 21.07.2022 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë; nr. 194, datë 05.05.2016 të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 312, datë 23.07.2015 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.**

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 27, 28, 30, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “f”, dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 5, 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 49, pika 3, 50, pika 4, 70 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (Kolegji), pasi dëgjoi relatoren e çështjes Sonila Bejtja, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë ka dërguar për gjykim çështjen penale nr. 388, viti 2013, në ngarkim të kërkuesve të akuzuar për kryerjen e veprave penale të “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, ndaj dy ose më shumë personave, në bashkëpunim dhe “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe të municionit”, të parashikuara nga nenet 79/dh, 25, 22 dhe 278/2 të Kodit Penal (KP). Në këtë gjykim kërkuesit kanë qenë të bashkëpandehur me disa persona të tjerë. Gjykimi i çështjes është zhvilluar sipas procedurës së gjyimit të shkurtuar.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë, me vendimin nr. 312, datë 23.07.2015, ka vendosur: Deklarimin fajtor të kërkuesit Aleksandër Sallaku për kryerjen e veprës penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, ndaj dy ose më shumë personave, në bashkëpunim, me pasojë vdekjen e shtetasit D.B. dhe mbetjen në tentativë për shtetasit O.M, N.N., G.M., M.P. dhe bazuar të nenet 79/dh, 25 dhe 22 të KP-së dënimin e tij me burgim të përjetshëm. Deklarimin fajtor të kërkuesit Aleksandër Sallaku për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje të armëve luftarake dhe municioneve”, dhe bazuar në nenin 278/2 të KP-së dënimin e tij me 4 (katër) vjet burgim. Në bazë të nenit 55 të KP-së bashkimin e dënimeve dhe dënimin e kërkuesit Aleksandër Sallaku, përfundimisht, me burgim të përjetshëm. Në aplikim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), dënimin përfundimisht të kërkuesit Aleksandër Sallaku me 25 (njëzet e pesë) vjet burgim. Deklarimin fajtor të kërkuesit tjetër Evaristo Marashi për veprën penale “Vrasja në rrethana të tjera cilësuese”, të kryer ndaj dy ose më shumë personave, në bashkëpunim, me pasojë vdekjen e shtetasit D.B. dhe mbetjen në tentativë për shtetasit O.M, N.N., G.M., M.P. dhe bazuar në nenet 79/dh, 25 dhe 22 të KP-së dënimin e tij me 25 (njëzet e pesë) vjet burgim. Deklarimin fajtor të kërkuesit Evaristo Marashi për veprën penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje të armëve luftarake dhe municioneve”, dhe bazuar në nenin 278/2 të KP-së dënimin e tij me 4 (katër) vjet burgim. Në bazë të nenit 55 të KP-së bashkimin e dënimeve dhe dënimin e kërkuesit Evaristo Marashi përfundimisht me 25 (njëzet e pesë) vjet burgim. Në aplikim të nenit 406 të KPP-së dënimin përfundimisht të kërkuesit Evaristo Marashi me 16 (gjashtëmbëdhjetë) vjet e 8 (tetë) muaj burgim. Kundër këtij vendimi kanë bërë ankim kërkuesit.

3. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 194, datë 05.05.2016, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 312, datë 23.07.2015 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-950, datë 21.07.2022, ka vendosur mospranimin e rekurseve të kërkuësve, pasi nuk përmbajnë shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i KPP-së.

5. Në datën 21.11.2022 (sipas shënimit të shërbimit postar) kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual, i cili është plotësuar në datën 03.12.2022, për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-950, datë 21.07.2022 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

II

Pretendimet e kërkuësve

6. **Kërkuessit** pretendojnë se ndaj tyre nuk është zhvilluar një proces rregullt i parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës, pasi janë cenuar:

6.1. *Parimi i kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve*, pasi gjykatat i kanë ngarkuar rrethanën rënduese të bashkëpunimit. Argumentet e kërkuësve nuk janë dëgjuar njësoj si argumentet e organit të akuzës. Gjykatat nuk kanë respektuar rregullat procedurale për marrjen dhe vlerësimin e provave.

6.2. *Parimi i paanshmërisë*, pasi Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk ka respektuar nenin 436, pika 3, të KPP-së, duke mos u dhënë mundësi kërkuësve ose mbrojtësit të tyre të paraqesin pretendime në lidhje me konfliktin e interesit që ata mund të kishin me anëtarët e trupit gjykues.

6.3. *Parimi i sigurisë juridike*, pasi Gjykata e Lartë në rastin konkret ka mbajtur qëndrim të ndryshëm nga qëndrimet e mbajtura më parë po nga ajo gjykatë për çështje të ngjashme.

6.4. *Parimi i prezumimit të pafajësisë*, pasi Gjykata e Lartë i ka dënuar kërkuessit bazuar në hamendësime të pambështetura në ligjin material penal, të paargumentuara në aspektin e të provuarit dhe të palogjikshme. Gjykatat e kanë nisur procesin me bindjen se kërkuessit janë fajtorë për veprat për të cilat janë akuzuar.

6.5. *E drejta e aksesit*, pasi Gjykata e Lartë nuk e ka bërë njoftimin për zhvillimin e gjykimit në këndin e njoftimeve, në faqen e internetit, si dhe në adresën elektronike të lënë nga mbrojtësi i kërkuësve të paktën 30 ditë përpara, gjë që bie në kundërshtim me nenin 436 të KPP-së.

6.6. *Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi vendimet e gjykatave janë kufizuar në përsëritjen në mënyrë abstrakte dhe stereotipe të vendimeve të tyre. Vendimi i gjykatës së apelit është marrë në kundërshtim me nenin 382 të KPP-së, është i pakuptueshëm dhe i paqartë. Gjithashtu, Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs për interpretimin dhe zbatimin e ligjit material dhe procedural, si dhe nuk ka korrigjuar shkeljet e bëra nga gjykatat më të ulëta.

6.7. *Formimi i saktë i ndërgjyqësisë*, pasi Gjykata e Lartë ka gjykuar dhe dënuar një të bashkëpandehur të kërkuesve, i cili në momentin e gjykimin në atë gjykatë rezultonte se kishte ndërruar jetë. Për këtë shtetas Gjykata e Lartë, bazuar në nenin 47 të KPP-së, duhet të vendoste pushimin e gjykimit.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimimin e kërkuesve

7. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

8. Në çështjen konkrete, Kolegji vëren se kërkuesit legjitimohen *ratione personae*, pasi kanë qenë palë në procesin gjyqësor ku është dhënë vendimi i kundërshtuar dhe kanë interes të drejtpërdrejtë për çështjen e parashtruar.

9. Për sa i përket pretendimit për formimin saktë të ndërgjyqësisë (*paragrafi 6.7. i këtij vendimi*), Kolegji thekson se, në kuptim të nenit 134, pika 2, të Kushtetutës, individ, si subjekt i kushtëzuar, mund të bëjë kërkesë në Gjykatë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tij të drejtpërdrejta, si dhe të provojë se në ç’mënyrë ai është cenuar në të drejtat e tij kushtetuese. Për rrjedhojë, për sa kohë që kërkuesit parashtrojnë pretendime që nuk lidhen me cenimin e drejtpërdrejtë të së drejtës së tyre kushtetuese për një proces të rregullt, por kanë synim mbrojtjen e të drejtave të personave të tretë, ata nuk legjitimohen për këtë pretendim, pasi nuk kanë provuar të drejtën e cenuar dhe interesin e tyre të ligjshëm vetjak për mbrojtjen e saj.

10. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, Kolegji vëren se kërkuessit duke kundërshtuar vendimin e Gjykatës së Lartë nr. 00-2022-950, datë 21.07.2022, që ka përmbyllur në themel procesin gjyqësor që ka vendosur mospranimin e rekursit, e kanë përmbushur edhe këtë kriter. Gjithashtu, ata legjitimohen edhe *ratione temporis*, pasi ankimi kushtetues është paraqitur në datën 21.11.2022 (sipas shënimit të shërbimit postar), pra brenda afatit 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

11. Për sa i takon legjitimitet *ratione materiae*, Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se roli i saj nuk është të rivlerësojë faktet, zbatimin e ligjit ose zgjidhjen e dhënë nga gjykatat e zakonshme. Kontrolli kushtetues që ushtron Gjykata nuk mund të zëvendësojë prerogativat kushtetuese e ligjore të vetë hallkave të sistemit gjyqësor dhe aq më tepër të vlerësojë bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Interpretimi i ligjit është atribut i gjykatave të zakonshme, për sa kohë nuk cenon ndonjë element të procesit të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 7, datë 07.02.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në rastin konkret, Kolegji vëren se kërkuessit, ndër të tjera, pretendojnë cenimin e parimit të sigurisë juridike, duke e lidhur atë me qëndrimin e ndryshëm të mbajtur nga Gjykata e Lartë për çështje të ngjashme. Duke iu referuar këtij pretendimi, Kolegji thekson se vendimi gjyqësor bazohet, në çdo rast, në vlerësimin e rrethanave të çështjes konkrete në shqyrtim dhe provave të administruara në atë gjykim. Për rrjedhojë, fakti që në rastin e kërkuessve Gjykata e Lartë ka arritur në një përfundim të ndryshëm, nuk përbën apriori cenim të parimit të sigurisë juridike, për sa kohë që kërkuessit nuk kanë arritur të provojnë cenimin e së drejtës për proces të rregullt në një nga aspektet e tij. Gjithashtu, Kolegji konstaton se për nga mënyra se si është parashtruar ky pretendim i kërkuessve, në thelb, ai ka të bëjë me mënyrën e zbatimit të ligjit, që, si rregull, është atribut i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Për rrjedhojë, ai nuk mund të merret në shqyrtim.

13. Gjithashtu, në lidhje me pretendimin e kërkuessve për cenimin e parimit të paanshmërisë, Kolegji vëren se argumentet e sjella nga kërkuessit për cenimin e këtij parimi janë formuluar në mënyrë të përgjithshme dhe hipotetike, pa treguar të dhëna që lidhen me paanshmërinë e gjyqtarëve konkretë që kanë shqyrtuar rekursin e tyre. Për rrjedhojë, edhe ky pretendim nuk mund të merret në shqyrtim nga Kolegji.

14. Lidhur me pretendimet e tjera të tjera të kërkuessve që kanë të bëjnë me cenimin e parimit të kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, prezumimit të pafajësisë, të së drejtës së aksesit, si dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, Kolegji konstaton se ato *prima*

facie hyjnë në juridiksionin e Gjykatës, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës dhe do të shqyrtohen në vijim në lidhje me bazueshmërinë e tyre në themel.

B. Për cenimin e parimit të kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve

15. Kërkuesit pretendojnë se gjykatat i kanë ngarkuar rrethanën rënduese të bashkëpunimit. Argumentet e tyre nuk janë dëgjuar njësoj si argumentet e organit të akuzës. Gjykatat nuk kanë respektuar rregullat procedurale për marrjen dhe vlerësimin e provave.

16. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se në procesin penal mbrojtja e të pandehurit lidhet ngushtë me barazinë e armëve dhe kontradiktoritetin, të cilat së bashku përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Prandaj, për respektimin e tyre, gjykata duhet të përmbushë me rigorozitet një sërë detyrimesh, me synimin kryesor realizimin e një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata me objektivitet e paanësi. Këto kërkesa kushtetuese e ligjore janë në funksion të mbrojtjes sa më efektive të të pandehurit, pasi përballë tij qëndron vetë shteti, i përfaqësuar në procesin penal nga prokurori që paraqet dhe mbron akuzën kundër tij (*shih vendimet nr. 34, datë 17.11.2022; nr. 71, datë 30.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Parimi i kontradiktoritetit dhe i barazisë së armëve në gjykimin penal kërkon që argumentet e mbrojtjes të paraqiten dhe të dëgjohen njëloj si ato të prokurorit. Ky parim presupozon që secilës palë duhet t’i ofrohen mundësi të arsyeshme për të paraqitur pretendimet për çështjen, në kushte të tilla që të mos e vënë në disavantazh me palën tjetër (*shih vendimin nr.5, datë 17.02.2003 të Gjykatës Kushtetuese*). Në lidhje me paraqitjen dhe administrimin e provave në gjykim, Gjykata ka mbajtur qëndrimin se provat paraqiten dhe marrin vlerën e tyre në debatin gjyqësor, ku secila palë ka mundësi për të paraqitur argumentet e veta në një pozitë jo më pak të favorshme se pala tjetër (*shih vendimet nr. 12, datë 24.04.2018; nr.16, datë 27.03.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në lidhje me këto pretendime, Kolegji vëren se kërkuesit nuk kanë argumentuar se procesit të kujt shkalle gjykimi i referohen konkretisht për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit. Gjithashtu, Kolegji, bazuar në aktet e dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të këtij gjykimi, duke mbajtur në konsideratë standardet e mësipërme në çështjen konkrete, vëren se nuk rezulton që kërkuesit të jenë vënë në pozita të pabarabarta me organin e akuzës. Atyre u është dhënë mundësia, gjatë procesit të zhvilluar në

Gjykatën e Shkallës së Parë Lezhë dhe Gjykatën e Apelit Shkodër, që të kundërshtojnë akuzat e ngritura ndaj tyre, provat mbi të cilat janë ngritur këto akuza, të debatojnë në lidhje me to, si dhe të paraqesin argumente dhe prova në mbështetje të pretendimeve të tyre.

19. Për këto arsye, Kolegji vlerëson se ky pretendim i kërkuësve është haptazi i pabazuar.

C. Për cenimin e parmit të prezumimit të pafajësisë

20. Kërkuësit pretendojnë se Gjykata e Lartë i ka dënuar bazuar në hamendësime të pambështetura në ligjin material penal, të paargumentuara në aspektin e të provuarit dhe të palogjikshme. Gjykatat e kanë nisur procesin me bindjen se kërkuësit janë fajtorë për veprat për të cilat janë akuzuar.

21. Sipas Kushtetutës, kushdo quhet i pafajshëm, përderisa nuk i është provuar fajësia me vendim gjyqësor të formës së prerë (*neni 30*). Parimi i prezumimit të pafajësisë kërkon që deklarimi i fajësisë së të pandehurit të bëhet nga gjykata vetëm pas një shqyrtimi të plotë të çështjes, në përputhje me parimin e kontradiktoritetit dhe të barazisë së armëve në gjykim. Ky parim buron nga parimi i shtetit të së drejtës dhe është i lidhur ngushtë me të drejtën e personit të akuzuar për t'u mbrojtur në një gjykim të drejtë. Sipas këtij parimi, asnjë masë që barazohet me dënimin nuk mund të jepet ndaj një të pandehuri pa u provuar fajësia e tij përtej çdo dyshimi të arsyeshëm (*shih vendimet nr. 4, datë 21.02.2022; nr. 12, datë 24.04.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Edhe Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*GJEDNJ*) ka theksuar se parimi i prezumimit të pafajësisë është një nga elementet e një gjykimi të drejtë. Ky parim ndalon shprehjen e parakohshme nga vetë gjykata të vlerësimit se personi “i akuzuar për një vepër penale” është fajtor përpara se kjo të provohet në përputhje me ligjin (*shih Allen kundër Mbretërisë së Bashkuar, 12 korrik 2013; Karaman kundër Gjermanisë, 27 shkurt 2014*).

23. Duke iu rikthyer rastit konkret, Kolegji vëren se kërkuësit nuk kanë sjellë ndonjë argument konkret se si është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë. Gjithashtu, duke mbajtur në konsideratë standardet kushtetuese të mësipërme në çështjen konkrete, Kolegji vëren se gjykatat e kanë dhënë vendimin e tyre të fajësisë për kërkuësit bazuar mbi një sërë provash të shqyrtuara në seancë dhe të vlerësuara prej tyre në tërësi dhe harmoni me njëra-tjetrën. Nga përmbajtja e vendimeve objekt kërkesë nuk rezulton që ato të kenë nisur gjykimin me prezumimin se kërkuësit janë fajtorë për kryerjen e veprave penale për të cilat janë gjykuar. Gjykatat nuk kanë arritur në asnjë konkluzion *apriori* për fajësinë e kërkuësve.

Po ashtu, nuk rezulton se provave të shqyrtuara t'u jetë dhënë vlerë e paracaktuar, por ato janë vlerësuar në unitet me provat e tjera të administruara në proces. Për rrjedhojë, edhe ky pretendim i kërkesve është haptazi i pabazuar.

Ç. Për cenimin e së drejtës së aksesit

24. Kërkesit pretendojnë se Gjykata e Lartë nuk e ka bërë njoftimin për zhvillimin e gjykimit në këndin e njoftimeve, në faqen e internetit, si dhe në adresën elektronike të lënë nga mbrojtësi i kërkesve të paktën 30 ditë përpara, gjë që bie në kundërshtim me nenin 436 të KPP-së.

25. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe të drejtën për të pasur prej saj një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 6, datë 22.02.2022; nr. 5, datë 22.02.2022; nr. 22, datë 29.04.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Mohimi i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 6, datë 22.02.2022; nr. 22, datë 29.04.2021; nr. 3, datë 23.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se e drejta e aksesit në gjykatë nuk mund t'i cenohet kërkesit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtarinë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimet nr. 6, datë 22.02.2022; nr. 5, datë 02.03.2011; nr. 22, datë 26.07.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Sipas nenit 436, pika 3, të KPP-së, për gjykimin në Gjykatën e Lartë sekretaria e kësaj të fundit njofton palët nëpërmjet afishimit në këndin e njoftimeve dhe faqen elektronike zyrtare për datën dhe orën e gjykimit të paktën 30 ditë përpara. Kur palët kanë adresë elektronike të deklaruar ose të njohura, sekretaria kryen njoftimin edhe në këto adresë.

27. Duke iu rikthyer rastit konkret, Kolegji vëren se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje nga rekursi i paraqitur nga kërkesit. Sipas faqes së internetit të Gjykatës së Lartë,

Kolegji konstaton se në datën 20.06.2022, 1 muaj para zhvillimit të seancës, ajo gjykatë ka bërë shpalljen për gjykimin e çështjes së kërkuësve, e cila ishte parashikuar për t'u zhvilluar në datën 21.07.2022, si dhe përbërjen e trupit gjykues. Sipas akteve të dosjes gjyqësore, rezulton se shpallja është bërë edhe në ambientet fizike të asaj gjykate në datën 20.06.2022. Gjithashtu, referuar akteve të dosjes gjyqësore, nuk rezulton që kërkuësit ose avokati i tyre të kenë lënë adresën e postës elektronike të mbrojtësit të tyre në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë, për qëllime të marrjes së njoftimeve edhe në rrugë elektronike, sipas nenit 436, pika 3, të KPP-së ose pikës 5 të urdhrit nr. 131, datë 02.07.2021 të zëvendëskryetarit të Gjykatës së Lartë “Për publikimin e datave të gjykimeve dhe njoftimin e palëve”. Në përfundim të gjyimit, Gjykata e Lartë, pasi ka marrë në shqyrtim pretendimet e ngritura në rekurs, ka vlerësuar se ato nuk përfshihen në asnjë prej rasteve të përcaktuara nga neni 432 i KPP-së, duke vendosur mospranimin e tij. Në këtë kuptim, Kolegji konstaton se kërkuësve nuk iu është cenuar e drejta e aksesit nga Gjykata e Lartë, dhe, për rrjedhojë, pretendimet e tyre janë haptazi të pabazuara.

D. Për cenimin e standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor

28. Kërkuësit pretendojnë se vendimet e gjykatave janë kufizuar në përsëritjen në mënyrë abstrakte dhe stereotipe të vendimeve të tyre. Vendimi i gjykatës së apelit është marrë në kundërshtim me nenin 382 të KPP-së, është i pakuptueshëm dhe i paqartë. Gjithashtu, Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs për interpretimin dhe zbatimin e ligjit material dhe procedural, si dhe nuk ka korrigjuar shkeljet e bëra nga gjykatat më të ulëta.

29. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsytuar. Arsytimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Ai, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërrënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe

pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 79, datë 14.12.2017; nr. 3, datë 20.01.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Gjykata, bazuar edhe në jurisprudencën e GJEDNJ-së, rithekson se arsyetimi i kufizuar i vendimit të marrë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit nuk e cenon procesin e rregullt ligjor. Kjo formë arsyetimi shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomë këshillimi, është tregues i faktit se kërkuesi nuk ka ngritur asnjë nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës (*shih vendimet nr. 14, datë 21.06.2022; nr. 40, datë 06.07.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Për sa më sipër, në rastin konkret, Kolegji vëren se vendimet e gjykatave që kundërshtohen nga kërkuesit përmbajnë të dhënat e palëve, vendimmarrjen e gjykatave më të ulëta, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku ato mbështesin qëndrimin e tyre të shprehur në dispozitiv. Vendimet nuk rezultojnë të jenë alogjike, kontradiktore ose të paqarta në përmbajtjen dhe vlerësimin e tyre. Gjithashtu, arsyetimi i kufizuar i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nuk cenon standardet e arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Për pasojë, pretendimet e kërkuesve për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor janë haptazi të pabazuara.

32. Si përfundim, Kolegji vlerëson se kërkesa nuk plotëson kriteret për kalimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronja “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.